

Paragraaf 4.5.3 & 8.3.2

Voorbeelden werkvormen verstavaardigheid

Klankherkenning

Wat hoor je?

Laat cursisten aankruisen welke klanken zij horen. Laat ze de woorden niet opschrijven om spellingskwesties te vermijden.

voorbeeld:

	de e van geen	de e van les	de e van de
1			
2			
3			
4			
5			

Gelijk of ongelijk?

Laat cursisten steeds twee woorden horen. Zij moeten aangeven of de woorden gelijk of ongelijk zijn. Laat ze de woorden niet opschrijven om spellingskwesties te vermijden.

voorbeeld:

- 1 kip - kip
- 2 vies - vis
- 3 teen - tin
- 4 zien - zien
- 5 veel - vel
- 6 lied - leed
- 7 bidden - bieden
- 8 gebied - gebit
- 9 minder - minder
- 10 pellen - pillen

Naar: Verboog, M. (2017). *NT2-cahier Uitspraak en Spelling* (p. 24). Boom.

Telefoonnummerspel

Geef cursisten een schema met woorden die corresponderen met een cijfer.

voorbeeld:

bos	boes	boos	bas	bies	baas	buis	bes	bus	bis
1	2	3	4	5	6	7	8	9	0

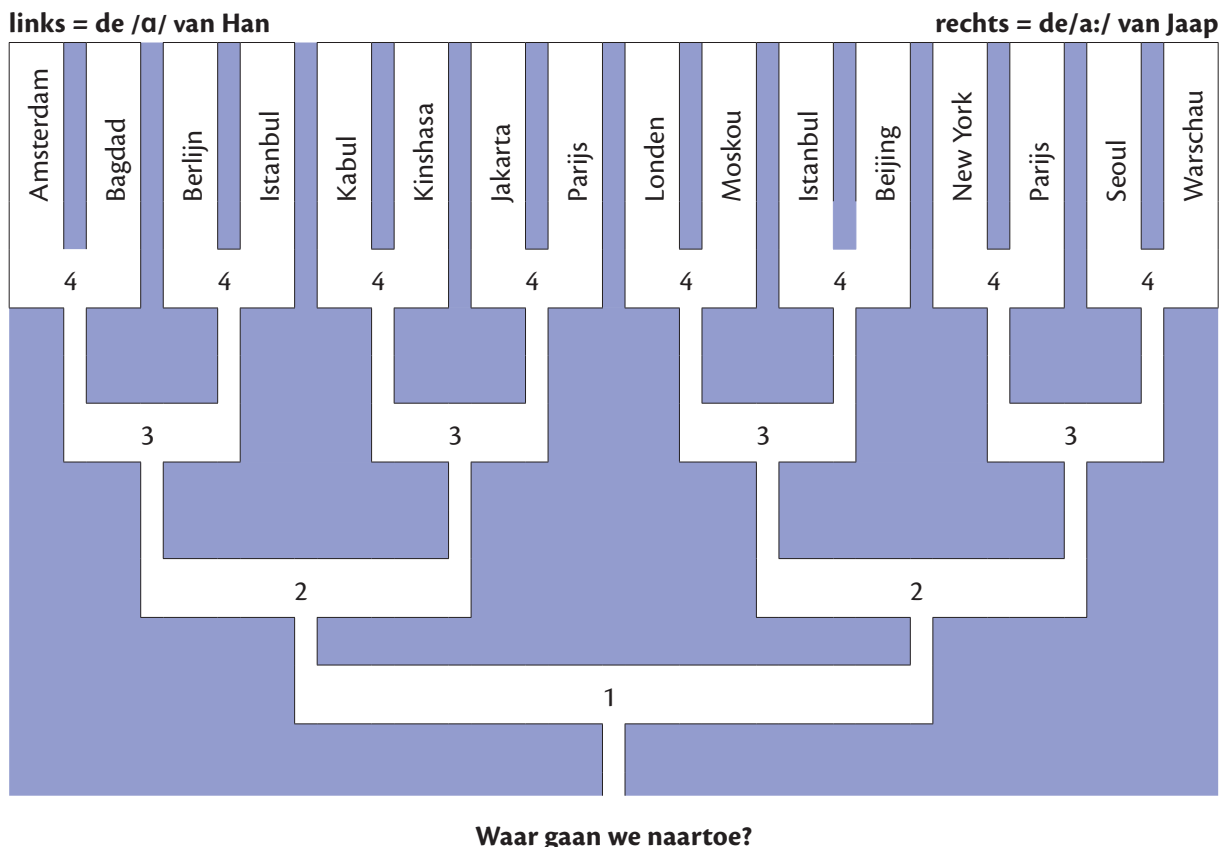
De docent leest een reeks van 10 van de bovenstaande woorden voor. Cursisten schrijven de bijbehorende cijfers op. Alleen als de cursist alle woorden goed verstaan heeft, komt het juiste telefoonnummer tevoorschijn. Gebruik telkens een ander rijtje woorden.

Naar: Bossers, B. (red.) (2007). *Vakwerk 4. Achtergronden van de NT2-lespraktijk. Lezingen studiemiddag Uitspraak en Verstavaardigheid* (p. 144). BVNT2.

Uitspraakreis

Kies een klankverschil dat je wilt oefenen, hieronder de *a* van Han versus de *aa* van Jaap. Kies een woord of naam bij elk kruispunt dat een van beide klanken bevat. Cursisten beginnen onderaan. Bij kruispunt 1 horen ze een woord en moeten dan besluiten of ze linksaf gaan (bij het horen van de *a* van Han) of rechtsaf (bij het horen van de *aa* van Jaap). Dit herhaalt zich bij de andere drie kruispunten. Als ze alles goed hebben gehoord, dan komen ze uit bij dezelfde bestemming.

voorbeeld:



Uit: Veen, C. van et al. (2009). *Uitspraaktrainer in de les. Uitspraakverbetering voor anderstaligen* (pp. 41-42). Boom.

Codetaal

Geef de cursisten het gecodeerde alfabet hieronder. Leg uit waar de ○ en de ● voor staan.

a	●	○				n	○	●		
b	○	●	●	●		o	○	○	○	
c	○	●	○	●		p	●	○	○	●
d	○	●	●			q	○	○	●	○
e	●					r	●	○	●	
f	●	●	○	●		s	●	●	●	
g	○	○	●			t	○			
h	●	●	●	●		u	●	●	○	
i	●	●				v	●	●	●	○
j	●	○	○	○		w	●	○	○	
k	○	●	○			x	○	●	●	○
l	●	○	●	●		y	○	●	○	○
m	○	○				z	○	○	●	●

voorbeeld:

○ = de au/ou-klank

● = de ui-klank

De docent zegt: *au-ui-ui-ui*, *ui-ui-au*, *ui-ui-ui*.

De cursisten schrijven op: b – u – s.

Laat cursisten het drieletterwoord decoderen. Laat genoeg tijd tussen de letters om verwarring te voorkomen. Maak de oefening eventueel wat simpeler door niet het hele alfabet te geven, maar een deel van de letters met hun codes.

Naar: Goedegebure, M. (2020). *Verstaanbaar Nederlands in zeven stappen* (pp. 102-103). Coutinho.

Woordsegmentatie & woordherkenning

Gatenteksten

De cursisten luisteren naar een audiofragment en lezen mee met de geschreven tekst, waarin delen zijn weggelaten. Ze vullen de ontbrekende woorden in. Is er slechts één in te vullen woord, dan wordt woordherkenning geoefend. Moet de cursist meerdere woorden invullen, dan wordt ook woordsegmentatie getraind.

Luisterkeuze

Een variatie op de vorige oefening is om de cursisten twee of meer opties voor te leggen in plaats van ze het ontbrekende gedeelte te laten opschrijven. Dit soort oefeningen is iets eenvoudiger, omdat de cursisten nu niet zelf hoeven te bedenken wat er gezegd wordt. Het voordeel van deze oefening is dat er puur verstavaardigheid wordt getraind, zonder dat de cursisten over de spelling hoeven na te denken. Het nadeel is dat we bij het bedenken van antwoordmogelijkheden moeten anticiperen op wat cursisten verkeerd zouden kunnen verstaan.

Zoek de fouten

Cursisten lezen mee met een tekst waarin 'luisterfouten' zijn verstoep. Ze geven aan waar er iets anders wordt gezegd dan in hun tekst staat. Het voordeel van deze oefening is dat die de cursist dwingt gedurende de hele tekst geconcentreerd te blijven luisteren en niet alleen op te letten bij de gaten, omdat de fouten immers overal kunnen zitten. In plaats van hele luisterfragmenten uit te schrijven, kan de docent de transcripten die vaak bij leergangen geleverd worden, aan de cursisten uitdelen en vervolgens zelf de tekst met wijzigingen voorlezen.

Komt het woord/de zin voor?

De cursisten krijgen verschillende woorden of zinnen op papier en moeten aangeven of ze voorkomen in de tekst die ze horen. Ook bij deze oefening moeten ze gedurende de hele tekst geconcentreerd blijven luisteren. Het is raadzaam om de woorden in de volgorde van de tekst aan te bieden en geen lange fragmenten te kiezen, om de oefening niet te moeilijk te maken.

Dictee/transcriptie

In het reguliere onderwijs wordt het dictee vooral gebruikt om spelling te oefenen, omdat verstaan voor moedertaalsprekers immers geen probleem is. Bij tweedetaalleerders trainen we tijdens het dictee zowel de versta- als de spelvaardigheid. Om de verstavaardigheid te trainen is het belangrijk dat, zelfs als het dictee in delen wordt opgelezen, de spreektaalkenmerken bewaard blijven. Ook kunnen cursisten zelf een (deel van een) audiofragment proberen uit te schrijven. Het voordeel hiervan is dat iedere cursist het fragment zo vaak als nodig kan beluisteren, terwijl het spreektempo en de uitspraak gelijk zullen blijven.

Woordbingo

Kies een tekst en selecteer uit die tekst een aantal woorden die bij de cursisten bekend zijn. Noteer deze woorden op een bingovel, maak een aantal verschillende versies. Geef elke cursist een bingovel en lees de tekst rustig en zonder pauze voor. Als cursisten een woord op hun vel horen, strepen zij dat weg. Bespreek de tekst na door de tekst nog eens voor te lezen. Nu gaan de cursisten staan op het moment dat ze een woord op hun vel horen. Schrijf de woorden nu eventueel ook op het bord.

Naar: Coole, D. de & Valk, A. (2010) *Actief met Taal. Didactische werkvormen voor het talenonderwijs* (pp. 54-55). Coutinho.